

POSUDEK OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Bc. Barbora Lišková

Oponent absolventské práce: PhDr. Jan Tomášek, Ph.D.

Název práce: Vliv výchovy na schopnost resocializace u mladých trestaných

Vedoucí diplomové práce: PhDr. Martin Cejp, Csc.

HODNOCENÍ

Autorka se ve své diplomové práci rozhodla věnovat problematice resocializačního působení na osoby ve výkonu trestu odnětí svobody, které spadají do věkové kategorie „mladých dospělých“ (tedy zhruba 18-26 let). Jako hlavní cíl si vytkla poukázat na míru vlivu výchovy na schopnost začlenění se do běžného života po skončení výkonu trestu. Jedná se o téma nejen zajímavé, ale z celospolečenského hlediska velmi aktuální, neboť Česká republika se potýká jak s vysokým počtem vězněných osob, tak s vysokou mírou jejich následné recidivy. Odhalení příčin, které je k trestné činnosti vedou, je nepochybně jednou z nejslibnějších cest, jak hledat účinná opatření v rámci kriminální politiky.

Po formální stránce je práce rozdělena do tří, relativně samostatných částí. V první z nich, teoreticky zaměřené, autorka vymezuje základní pojmy a termíny, které se zkoumanou oblastí souvisejí (kriminalita, společenské normy, sociální deviace, resocializace apod.). Postupuje přitom od termínů obecnějších (například výchova) k termínům, které jsou již bezprostředně provázány s tématem její práce (například ústavní výchova, výchovné působení ve vězení). Současně představuje sociologické, kriminologické, pedagogické a jiné teorie, které považuje za stěžejní, a podává základní přehled informací o systému výkonu trestu odnětí svobody v České republice, včetně detailnějšího pohledu na věznicí v Horním Slavkově, kde uskutečnila vlastní výzkum. Jemu je věnována druhá, empirická část práce. Autorka získala prostřednictvím dvou dotazníků data o 82 respondentech z řad mladých odsouzených, týkající se jejich rodinného zázemí, pracovních zkušeností a některých vybraných osobnostních charakteristik (mimo jiné společenskosti, samostatnosti nebo emoční stability). Analýzou, založenou na jejich vzájemném porovnání, dospěla k závěru, že existují značné rozdíly mezi

jedinci, pocházejícími z funkční rodiny, a jedinci, jejichž primární rodinné prostředí bylo negativně ovlivněno, eventuálně prošli ústavní výchovou. Tyto rozdíly mohou ovlivnit jejich šanci na úspěšné zařazení do běžného života po návratu z vězení. Závěrečná, třetí část práce nabízí shrnutí získaných poznatků a současně vlastní návrh na možná řešení, která by přispěla ke snížení recidivy dané skupiny pachatelů.

Práci je celkově možno hodnotit jako svědomitě zpracovanou. Pochvalu si autorka zaslouží zejména za empirickou část, v jejímž rámci se podařilo shromáždit zajímavá data o vzorku odsouzených. Jistou obecnější výhradu by bylo možno vznést ke skutečnosti, že pro získání přesvědčivější odpovědi na otázku „míry vlivu výchovy jedince na jeho schopnost začlenění se do běžného života po skončení výkonu trestu“, kterou si autorku v úvodu vytkla jako ústřední, by bylo vhodné pracovat spíše s informacemi, týkajícími se problémů, jimž dotyční čelí v běžném životě po propuštění z vězení (je ale samozřejmě otázkou, z jakého zdroje je čerpat...). V závěrečné části, kde jsou diskutována možná řešení, pak bohužel autorka v některých úvahách staví spíše na domněnkách, nikoli na faktech, ověřených například kriminologickými studii (týká se to zejména pasáží, věnovaných předpokládané účinnosti různých preventivních opatření). S některými informacemi by navíc bylo možno polemizovat (například alternativní tresty u nás již běžně fungují, není třeba v tomto směru pouze „závistivě“ vzhlížet k EU), či dokonce nesouhlasit (PMS ČR není „nezisková organizace“, trestní odpovědnost je u nás stále 15 let apod.). Přes tyto drobné výhrady se nicméně jedná o kvalitní práci, která bezesporu splňuje nároky práce diplomové. Doporučuji ji hodnotit jako „velmi dobrou“.

Navržené problémy na obhajobu:

Jedním z opatření, o nichž se diskutuje v souvislosti s problematikou uvěznění a následné resocializace, je systém tzv. parole. Může autorka vysvětlit, o jaké opatření se jedná a v čem jsou jeho výhody, případně nevýhody?

Návrh klasifikace: velmi dobře

V Praze, dne 22.1.2011

PhDr. Jan Tomášek, Ph.D.